

НАЙ-ВАЖНОТО В ЖИВОТА

„Първо търсете царството на Бога и Неговата правда, и всичко това ще ви се придаде“.

(Мат. 6: 33)

Хората беспрично са заети с грижи за материални потребности в живота. Всичко се отдава на систематично за придобиване на земни блага. Един пада и страда в тази борба, други сполучават да наредят живота си по-удобно, да се китят по-блиско и да се хранят по-изобилно. Ала никой не се задължава материално. Нормално е пак продължават труда си и грижите си за придобиване на нови имоти и блага. Но тият трудове и грижи често пък се свързват с неприятности, взаимни обиди, па дори и с престъпления. От това са скръбите и нещастията в света. Днес прочетеното евангелие дава съвети, каква трябва да бъде редът на нашите трудове и грижи, за да се избегнат нещастията и злополуките в живота. Затова нека се научим от наставленията на Христа Спасителя.

Рече Господ: „Сметано за тялото в око. Затова, ако твоего око бъде чисто, и цялото твое тяло ще бъде светло, ако пък твоего око бъде лукаво, цялото твое тяло ще бъде тъмно. И тъй, ако светлината, що е в тебе, не угасне, то колко ли по-голяма ще е тъмнината?“

Никой не може да сплуга на двама господари: защото или единия ще намрази, а другия ще обича, или کیا единия ще се превъзвеща, а другия ще презре. Не можете да служите на Бога и на мадонна.

Затова казвам ви: не се грижете за тялото си, както да яде и да пие, нито за тялото си, както да облече. Душата не струва ли повече от храната, и тялото от облеклото? Погледнете птиците небесни, че не септ, нито жамат, нито в житицата сибират, а великият Отец Небесен ги храни. Не сте ли във много по-ценни от тях? Да кой от вас със съвета трябва може да придобие на раста си един лавък? Защо се грижите и за облекло? Вярете се в полските кривоно, как растат: не се трудят, нито предат; а кавам ви, че нито Соломон във всичката си слава не се е облякъл тъй, както воюки един от тях; и ако полката твоя, колко днеш и има, а утре се хвърля в пещ. Бог тъй облича, колко повече нас, маловещри!“

И тъй, не се грижете и не дажвате: както да яде, или както да пие, или какво да облече? Защото всичко това търсят езичниците и защото великият Небесен Отец има, че имате нужда от всичко това.

Но първо търсете царството на Бога и Неговата правда, и всичко това ще ви се придаде“ (Мат. 6: 22-33).

Думите, относно грижите за храна и облекло, в прочетеното евангелие, трябва да се разбират правилно. Словото Божие не забравяне, а съветва с чистен труд да си придобиваме потребното за живота. В случая Спасителят само по-силно подчертава, че храната и облеклото не са най-важното за човека. Има множество хора пресити и добре облечени, но все пак са велики нещастници.

И обратно, има много хора бедни, но живяли доволни и радостни в живота. Да се крие причината на това? Никой друг даде, освен в чистотата на съвестта и спокойствието на духа, в живота по Бога и Неговата правда. Това ни говори, че по-важното за човека е в сърдцето, а не в най-важното за човека. Има множество хора пресити и добре облечени, но все пак са велики нещастници. И обратно, има много хора бедни, но живяли доволни и радостни в живота. Да се крие причината на това? Никой друг даде, освен в чистотата на съвестта и спокойствието на духа, в живота по Бога и Неговата правда. Това ни говори, че по-важното за човека е в сърдцето, а не в най-важното за човека. Има множество хора пресити и добре облечени, но все пак са велики нещастници.

„Първо търсете царството на Бога и Неговата правда, и всичко това ще ви се придаде“ в тия думи се съдържа програмата за ред на труда и грижите на хората в живота. Най-важното е търсене по Бога и Неговата правда. Това е начална мисъл в света на Спасителя. Подир не следва труда, тайна мисъл, която не забравяне да се полага труда, за и други предмети, от които Небесният Отец има, че имаме нужда. В света на Спасителя има две различни неща, които могат да се вършат едновременно. На първо място обичае трябва да стои търсене на Бога и Неговата правда, която да се живее с ясен съдържание и чистотата и справедливостта със съвършена чистота и братолюбие.

Това е неосъдено дело и то трябва да се извършва най-напред, небезочно и ревностно. Топкова повече, че то ще съдейства за по-успешното извършване на всичките наши дела, както са грижите за храна и облекло. Тогава духът на Бога и Неговата правда ще помага за изпълнение на служебните дължности, за

Тропар, г. 1

Англиче словесна, Агринивка, след като завърши живота си и запази вярата, чрез мъченичество кеше заведена при Англиче Христа. Затова днес с душевна радост празнуваме, досто-чудна, твоята памет, и величаем Христа.

придобиване знания и наука, за придобиване имот и земни блага. Щом тоя дух царува в сърцето, тоя ще умее разумно да се употреби тия придобивки, за слава на Небесния Отец и за благо на Неговите земни чедра.

Такъв е смисълът на евангелиския закон. Ала, за нещастие, тоя свят малцина знаят и още по-малцина го изпълняват. Много от хората сега постъпват тъкмо обратно. Полагат се всички усилия и грижи, употребяват се всички средства, извършват се дори величии неприятели, за да се придобит земни блага и богатства. На първо място те поставят земните дела, грижат се да наредят земния си живот в разкош и доволство. При това мнозина не се ръководят от дух на справедливост, не вършат това с един мирен и чистен труд, а с хитрост, лукавство, ограбване и оскърдание на другите. Ала тоя начин на грижи и трудове за земни блага води хората към едно съдържано падение по всички линии на живота. Недоброто състояние прониква по тоя път и в обществените служби, и в свободните занаяти, и в търговията, па дори и в науката и изкуството...

Но какво са придобили тия, които по тоя начин са събирали досега имот и земни блага? Кой от тях е привалил един лавък на риста си? Кой е продължил с една година или месец живота си? Напротив, мнозина от тях са се оскърбили с безчестие, а мнозина са починали горещо, да не се придобит земни блага и богатства. С човешката алчност, несправедливост и нечестност в труда и грижите за придобиване потребите на живота се създават омраза и раздори, убийства и кръвопролития, изпития и злополучия. Истина е, че мнозина са придобили по тоя начин богатства и имот и земни оскърдания, но как гледа обществото на тях? Мога ли да бъдат сполучливи и щастливи, когато чувстват и знаят, че общественото мнение ги осъжда? По никой начин. Това са хора, наистина добре облечени и сити, но жалки нещастници. Щом техните богатства се придобили не с чистен труд, а чрез измама и хитрост, тяхната съвест непременно ще ги бичува, заедно с хитростта. Краят на такива хора, ако не последва покаяние, ще е морална смърт тук на земята и вечна осъждане на небето.

Тяквиза са последните от нечестните трудове и грижи за придобиване потребното в живота. Но, ако се търси първо царството на Бога и Неговата правда, т.е. ако душата на човека е обладана от мисълта за Бога и правдата; ако сърцето е очищено от всички наклонности и затвърдено във вярата и добродетелите; ако чувствата са проникнати с любов и благодарност; ако желанието и стремлението им е насочен първо към най-важното - истината, правдата и мира, то и земните грижи и трудо-

ОФИЦИАЛНО ПОСЕЩЕНИЕ НА СРЪБСКИЯ ПАТРИАРХ ПАВЕЛ В БЪЛГАРИЯ

НА СТ. 3

ЗДРАВЕТО НА ДУШАТА СЕ ОТРАЗЯВА НА ЗДРАВЕТО НА ТЯЛОТО...

Мнение на Негово Светлостство Сръбския патриарх Павел за традицията да се дава св. Причастие с една члвичка на всички първенци

НА СТ. 4

ЗА „СЪВРЕМЕНОТО ПРАВОСЛАВИЕ“

Подоплатно ли е Православието на времето

НА СТ. 5

ПЪТЯТ НА МОЩИТЕ НА СВ. КРАЛ СТЕФАН МИЛУТИН ОТ СРБИЯ ДА СМОУИЯ

НА СТ. 7

не има да погледнат за духовно-чистотата съвършенство. Ако хората се стремат да бъдат съвършени, както в съвършен техник Небесен Отец (Мат. 5: 48), да живот по Неговия дух и правда, всичко, от каквото има нужда в живота, лесно ще ви се придаде.

Да се премахан алчността и хитростта, взаимното ограбване и кражба, безчестие и покарване, това значи да се върнат сърцата в дух на любов и правда, на чистота и светост. Тогава и земните блага лесно ще се придобят. Защото ще помага за това духът на намереното вече царство Божие и Неговата правда, духът на братолюбие и чистота. Тогава, и само тогава, скръбите и страданията, изпитанията и злополучията, убийствата и кръвопролитията, ако не изчезнат съвсем, то непременно ще станат тъйдир редир. Щом мисълта за Бога и Неговата правда ръководи земните грижи и трудове, за всеки дала не ще има мисъл в живота.

И тъй, нека всеки провери кое стои на първо място в неговото сърце: мисълта за Бога и Неговата правда ли, или мисълта за храната и облеклото. Да провери дали тия в своите ежедневни грижи и трудове се ръководят от истината и справедливостта. Нека всеки провери каква е неговата първа мисъл сутрин, когато става от легло. Който сутрин казва: „Слава Тебе Господи, който ни прашах светлината, благославя ме и денешния ден с Всичка правда, да и в пътя към царството на Бога. Но ако никой се пробужда с мисълта за нещо земно, за никакво дело, което е свързано с надлъжана и напредка, а в което допложва се е пристрастият, че то не му дава да си спомни за Бога и да потренира (Псал. 76:4) пред Неговата правда, тогава той не е в пътя, който води към скръби и злополучия. Дори в хуба ако сме дошли, щам мисълта ни твля в заглав не с Бога и спомението, а с пазара, с търговския срещка със земни планшени и трошети, или не сме в правия път, защото мислим първо за временното и маловажното.

Проче, нека възлугаме съвета на Господа Спасителя и да не се пристрастваме прекомерно и пагубно към временното и светното. Нека придобиваме потребното за живота и да се грижим за храна и облекло, но да правим това в имото и с имото на правдата и справедливостта. Да помним винаги, че всеки дур или добър придобива имот се изгражда отгоре, от Бога на светлината (Иак. 1:17). И поради това, нека търсим първо най-важното - царството на Бога и Неговата правда, а всичко друго, що е потребно за живота, ще ни се придаде. Амин.

† Визитският патриарх ПИИДИТ

Из сборник „Пророци. I. Невелики“, София, 1926 г.

БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ
№ 50, СИНОД
№ 98, 13 юни 1996 г.
София

ПАТРИАРШЕСКО И СИНОДАЛНО ПОСЛАНИЕ-ПРИЗИВ

до всещестия клир и православните християни в диоцеза на Българската православна църква

Всещестия отиди,
Боголюбиви чеда на светата ни Църква,

Св. Синод в своята изгнестанна отеческа загриженост за светата Българска православна църква — "неотделен член на Едната, светата, съборна и апостолска църква" (чл. 1 от УБПЦ), в заседанието си на 12 юни 1996 година, протокол № 20, узнавайки за намеренията на изпълнителите в разкол, не принесли изисков покаяние, неизгнестани от сан бивши митрополити и техни съмишленици да проведат "Църковно-народен събор" на 1 юли 1996 г., реши да отпрати настоящото Патриаршеско и синодално послание-призив.

Съгласно член 130, ал. 1 от Устава на Българската православна църква "Църковно-народният събор е св. събор, ръководен и заръчан от Патриарха или негов заместник". При тази категорична изясняване на Устава, единствено право за свикване на Църковно-народен събор има Св. Синод на БПЦ под председателството на Българския Патриарх. В слу-

чал решително и предричили да организират такъв "събор", лишени от духовен сан и поради разколински събития си днешно отиднали от светата Църква, нямат нито църковно-канонични, нито църковно-административни и други законни основания за предприетите от тях действия.

Провеждането на заплануваната събор е нарушение и на Конституцията на Република България, чл. 37, ал. 2 и дестабилизираща обществото ни. Всяко целенасочено злоупотребно действие в това направление води до задълбочаване на разкола и в антиправно и насилино антибългарско по света съществуване, както осъществено е посочено в писмото на Министерски съвет № 92-00/15 от 5 юни 1996 г.

Дълг на всеки клирик и християнин е да съдейства за запазване "единството на духа чрез връзките на мира" (Еф. 4:3), да не става съучастник в началната пълнодушна окупация на заведението ни от Патриаршалния бостил Исус Христос единствено, да не се подпада на световните събития и "трекя, който ни пасно омотава" (Евр. 12:1).

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СВ. СИНОД

↑ МАКСИМ

ПАТРИАРХ БЪЛГАРСКИ И МИТРОПОЛИТ СОФИЙСКИ

ЧЛЕНОВЕ НА СВ. СИНОД:

↑ Ловчански митрополит **ГРИГОРИЙ**
↑ Сливнянски митрополит **ИСАИЯШ**
↑ Стрелазорски митрополит **ПАВЪЛ**
↑ Пловдивски митрополит **АРСЕНИЙ**
↑ Видински митрополит **ДОМЕТИАН**
↑ Варненски и Преславски митрополит **КИРИЛ**

↑ Американски и Австралийски митрополит **ИСАИЯШ**
↑ Западно- и Средновековен митрополит **СИМЕОН**
↑ Митрополит **ГЕЛАСИЙ**
Павел секретар на Св. Синод

Затова с отеческа любов и архипасторска настойчивост ви призоваваме, възлюбени, както съветва св. апостол Павел, "не участвате в безплодните дела на тъмнината" (Еф. 5:11), "недейте бива неразделящи а разпознавайте, що е воля Божия" (Еф. 5:17).

С голяма загриженост Св. Синод отново се обръща към отпадналите от единството на светата ни Църква да се съобразят с решението на Архиепископския събор, за да могат по каноничен ред да влязат в единството на светата ни Църква.

При това дълга ни е да ви известим, че поради изгнестанна уставна мандат на изборните църковни органи, Св. Синод насрочва през ноември тази година избори за църковни настоятели, епархийски иереи, епархийски, епархийски съветници и делегати за членове на предстоящата каноничен Църковно-народен събор.

Като призоваваме над Божията благодостие, имаме добрата надежда, че ще се вслушате в глас на светата ни Църква и ще отговарите нейни предани и верни чеда.

↑ Великотърновски митрополит **ГРИГОРИЙ**
↑ Доростолски и Черноморски митрополит **ИЗИДОР**
↑ Неврокопски митрополит **НАТАНАИЛ**
↑ Врчански митрополит **ИГНАТИЙ**

Настоящото Патриаршеско и Синодално послание-призив е със грехотен от църковния звонен в неделя, 23 юни 1996 г.

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

№ 92-00/15
05.06.1996 г.
София

ДО НЕГОВО СВЕТЕЙШЕСТВО БЪЛГАРСКИЯ ПАТРИАРХ МАКСИМ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СВЕТНИЯ СИНОД НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА
ДО БЪЛГАРСКАТА ТЕЛЕГРАФНА АГЕНЦИЯ И СРЕДСТВА ЗА МАСОВО СЪЩЕСТВОВАНИЕ

В Дирекцията по вероизповеданията при Министерския съвет пристигна писмо от привержениците на бившия митрополит Пимен, с което те уведомяват за започване на процедура по провеждането и провеждането на Църковно-народен събор. По техни план този "събор" трябва да се проведе на 1 юли 1996 г. В писмото се моли дирекцията да отпусне за целта 3 млн. лева. Получено е и копие от "Окръжно" на "алтернативния Синод", в което уведомяват епархийските начелства да проведат избори на 7 членове за събора, съгласно чл. 32 от Устава на Църквата.

Във връзка с това от името на правителството на Република България и в изпълнение на Конституцията и Закона за изповеданията, изразиха следното становище:

В България има една Православна църква, ръководена от Светия Синод с председател Патриарх Максим. Нейният устав е утвърден съгласно чл. 6 от Закона за изповеданията и тя е призната за юридическа личност. Нейното централно ръководство е регистрирано в Дирекцията по вероизповеданията в съответствие с чл. 16 и 21.

2. Светия Синод с заместник председател Пимен не съществува. Той е "образуван" и "утвърден" от директора на Дирекцията по вероизповеданията Методи Спасов с акт № 92/25 май 1992 г. в нарушение на каноните и на православието, които има тази дръжавна институция. Това е констатация на Варненски од, който с Решение № 255/8 ноември 1992 г. изразява мнение, че това е извършено от дирекцията "във кръга на нейната подведомствено и овластяване", поради което този акт "не е могло да предизвика никакви правни последици". През 1993 г. Дирекцията по вероизповеданията в издала Акт № 82, с който се отмени Акт № 92 като намества във вероизповеданията живот на Православна ни църква. С него са отменени и всички произтичащи от този акт правни последици, а също е възстановен юридическият статут на ръководството на БПЦ. Така че в Българския Светия Синод с заместник председател Пимен не съществува и така не е регистриран в Дирекцията по вероизповеданията.

3. Опитът на група духовници да организират и проведат "Църковно-народен събор" е неприемлив и поради следните причини:

а) Той е в нарушение на Конституцията на Република България, чл. 37, ал. 2, тъй като с него реално се отива към създаване на втора православна църква в страната. Този опит води до дестабилизация на обществото ни и до нарушаване на националната ни сигурност. В историята на Българския народ никогато не е имало две православни църкви и всеки стремеж в това отношение е антибългарско по своята същност.

б) Той е в нарушение на Закона за изповеданията, тъй като се прави от нерегистрирано в Дирекцията по вероизповеданията при Министерския съвет ръководство на дадено изповедание.

в) Той се прави в грубо нарушение на Устава на БПЦ, в който подробно се казва кои са членовете на събора и какъв е редът за неговото провеждане.

4. Привержениците на бившия Неврокопски митрополит Пимен, водени от различни мотиви, довежда БПЦ до разкол. Някои от тях можели си изкривено да каже, че се извършват реформи в БПЦ, които да я приспособят към демократичните промени в страната. Тези им желания обаче биха подчинили на политическите цели на СДС и правителството на Филип Димитров, а също на неприкритите патриаршалски амбиции на бившия председател на Комисията по вероизповеданията при 36-ото Народно събрание Христофор Сивев. За съжаление в стремежа им за създаване на "послушна църква" бе изгнестанна и Дирекцията по вероизповеданията махнало с нейния директор Методи Спасов. След като на успех по легален начин да накарат Патриарх Максим да се оттегли от поста си, те оказаха неизмеримо силен натиск върху висшестепенните духовници в БПЦ за открито противопоставяне на канонично избран патриарх. На този начин се поддържа една група от тях начело с тогавашния Неврокопски митрополит Пимен, който, подкрепен от Методи Спасов, застана на разколински позиции. Опитите на Светия Синод, на държавни институции и обществени организации да преодолени разкола в БПЦ, се оказаха без особен ефект. Той се поддържа вече петта година и се отразява крайно негативно върху състоянието на БПЦ.

Предното потвърждение на това е настоящият опит за организиране и провеждане на "Църковно-народен събор".

Правителството се надева, че бившите митро-

полити Пимен и Калиник, а също и техните приверженици най-после ще осъзнаят своята лична и историческа отговорност пред българския народ и ще заведат онова конструктивна позиция, която може да спомогне на разкола. Това е желанието на българството от православния клир и паство и е единственият път, по който трябва да се върне към единството на БПЦ.

5. Правителството се отнася положително към идеята и желанието на православния клир и паство за провеждане на Църковно-народен събор. И то не само, защото това се изисква от Устава на БПЦ. По-важното е, че провеждането на такъв събор ще позволи да се извърши снова обновяване на Църквата, което е така необходимо на настоящия етап от развитието на българския народ. Но да се заведат Църковно-народен събор поборбата на този който ни се предлага, означава, че се узаконява канонически разколът и това не може да се приеме като разумна стъпка по пътя на единенето на Православната ни църква.

Горепозгорените причини дават основание на правителството на Република България да се противопостави на този опит за "Църковно-народен събор", който ще доведе до задълбочаване разделенията в Църквата и може да се окаже фатален за нейното бъдеще. То ще използва всички законни средства за недопускане на подобен антиканоничен и антибългарски събор. А ако той се проведе, няма да приеме за легитимни неговите решения. Същевременно правителството окаква и ще окаже пълна подкрепа на Светия Синод и лично на патриарх Максим а ускотила им за приобщаването на привержениците на Пимен към тях и за окончателното преодоляване на разкола. То ще приветства и всяка форма на бившия митрополити Пимен и Калиник и на техните приверженици, които ще подпомага този процес.

По този начин, с общи усилия, правителството се надева да се излезе от кризата, в която е изпаднала БПЦ и ти да земе подобро състояние и се место в живота на българския народ като традиционно негово изповедание.

ЗАМЕСТИНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
Стефан ШИВАРОВ

ОФИЦИАЛНО ПОСЕЩЕНИЕ НА СРЪБСКИЯ ПАТРИАРХ ПАВЕЛ В БЪЛГАРИЯ

На 14 юни в България пристигна Негово Светейшество Сръбският патриарх Павел. Той бе посетен от посетителската делегация на миналата година Българският патриарх Максим.

На ГКПП Калопиня Сръбският патриарх и придружаващите го делегация бяха посрещати тържествено от Сливенският митрополит Иосифиний, Видинският митрополит Димитрий и митрополит Геласий, гл. секретар на Св. Синод. В началото на визитата си Светейшият гост каза: "Дойдохме като братни нека така да се подкрепим в това тежко време".

Официалното посещение на Сръбският патриарх включваше Негово Преосвещенство

си и да си оказваме взаимна подкрепа.

Срещан ден Негово Светейшество Сръбският патриарх Павел бе приет от председателя на Народното събрание акад. Благовест Сендов, на когото подари книга за историята на Сръбската православна църква.

По-късно в Синодалната палата се състоя среща на патриарх Павел с Негово Светейшество патриарх Максим и синодални архиепископи, на която бяха обсъдени някои наболевши проблеми в Църквата.

Вечерта на същия ден сръбската делегация посети Богословския факултет на Софийския университет "Св.

Дечко за хубавите думи и пожелае тя да намери път почва в сърцата на младите богомолци и всички християни.

На 15 юни в синодалния параклис "Св. княз Борис" бе отслужена божествена св. Литургия от Негово Светейшество Сръбският патриарх Павел в служение със сръбски архиепископи.

След това драмата патриархосе отпрепрати към св. Рилска обител. При пристигането си в манастира той бяха посрещнати с тържествен камбанен звън. В манастирския храм бе отслужен молебен за здраве. Игуменът на Рилската обител, Драговићкият епископ Йоан, дари на високия гост икона на основателя и закричника на манастира св. Йован Рилски чудотворец за молитвен спомен от монашеското братство.

С визитата на Сръбският патриарх Павел в Рилския манастир започнаха обилнейните тържества по повод 1050-годишнината от успелнето на св. Йован Рилски чудотворец.

На 16 юни. Неделя на Всички български светии, Негово Светейшество Българският патриарх Максим и Негово Светейшество Сръбският патриарх Павел в служение с български и сръбски архиепископи и множество свещенници отслужиха божествена св. Литургия в ПКСХП "Св. Александър Невски" в София. "Символичен на вярата" бе прочетен от Симеон II. Той бе дошъл да се очеркува в храма на рождения си ден заедно със съпругата си Маргарита. На Литургията присъстваха също посланиците на Русия и Сърбия — Александър Авдеев и Радосл Силкович, кметът на София Стефан Софийски и др. В споваста си в края на службата драмата патриархосе изказаха задоволство от срещите си и от възможността за по-тесни контакти между двете братски народа и двете близки по съдба църкви.

След това Сръбският патриарх бе на тържествен обяд в резиденция "Бояна", където присъстваха и много официални лица.

Следобед сръбската църковна делегация, съпроводена от българските домакини отпътува за Троянския манастир, където беше радужно посрещната от игумена Сяволонския епископ Нестор.

На 17 юни Негово Светейшество Сръбският патриарх Павел бе на посещение във Велико Търново. Той се поклонил на гроба на сръбския архиепископ св. Савва в двора на църковния "Св. 40 мъченици" в старополския град.

Българският патриарх Максим и високите му гост бяха посрещнати от кмета на общи-

ната г-н Драган Драгнев при следен вход на града.

След това драмата патриархосе посети катедралния

седални на България Жан Виденов. Сръбският първоерарх подари на премиера две книги за геноцида по време на

Срещата на драмата патриархосе в Синодалната палата

Силвия Борис Пасова

Посрещането на Сръбският патриарх Павел пред храма "Св. Неделя"

Нийски епископ Иринеј, Негово Преосвещенство Тимочки епископ Юстин, Негово Преосвещенство Воиван епископ Плахий, Негово Високопреподобие архимандрит Димитрий, настоятел на манастира "Св. Стефан", Нишка епархия, протодякон Томислав Милонич, секретар на епархийския съвет на Белградско-Карловската архиепископия.

Негово Светейшество Българският патриарх Максим посрещна високите си гост пред катедралния храм "Св. Неделя". Преди драмата първоерархосе да отслужи молебен, председателят на Сръбската църква се поклонил пред мощите на св. крал Стефан Милутин. В присъствието си до кли-

Климент Охридски", където съвместно с домакините бе отслужена вечерня в академичния параклис. Деканът на факултета проф. д-р Иван Делчев изрази радостта на преподавателите и студентите от посещението на скъпия гост и го призова да се обръне със "словото на утеха" към присъстващите студенти. В отговор сръбският първосвещител изказа благодарността си към Бога, че го е довел в това място — средниче и огнище на Православията в България. Той подчерта, че богословската наука ни дава знание за Бога и Неговата воля, която всеки трябва да осъществява в живота си. Сръбският патриарх Павел благослови всич-

храм "Рождество Христово", където хрестовето духовенство отслужи молебен в техник чест.

По-късно първоерархите на Сръбската и на Българската църкви бяха приети от кмета на града. В разговор с тях градоначалникът отбеляза голямата роля на Велико Търново за дружествени връзки между двата народа.

Двамата патриархосе посети и Великотърновския университет "Св. св. Кирил и Методий", достоен наследник на Търновската висшестепенна школа.

Вечерта църковната делегация, водена от драмата патриархосе, се оттегли в Килифаревокия манастир.

На 18 юни Негово Светейшество Сръбският патриарх Павел в служение с

войната в бивша Югославия и за концентрираните лагер край Ясеновац, където по време на Втората световна война са избити 700 хиляди сръбци и евреи. На срещата Жан Виденов изразил радостта си от обхващането между двете православни църкви през последните две години.

След това драмата патриархосе посети катедралния манастир, където бяха посрещнати радужно от игуменката и свестите.

На 19 юни Сръбският патриарх Павел отпътува от България. Патриарх Максим, придружаван от 9 архиепископи, изпрати скъпия си гост до Западните покрайнини. В църковна "Рождество Богородично" в Цариград двамата пат-

Българският патриарх Максим в храма "Рождество Богородично", Цариград

Видинския митрополит Димитрий и сръбски архиепископи извършиха св. Литургия в стилизиран катедрален храм "Св. Неделя". След това драмата патриархосе отслужи молебен пред мощите на св. крал Стефан Милутин.

По-късно патриарх Павел се срещна с министър-пред-

риархосе отслужи молебен. Сръбският църковен глава се обръна със слово към събралите се богомолци, в което подчерта близостта между двата славянски народа и задоволството си от посещението в България.

Патриарх Павел се поклонил пред мощите на св. крал Стефан Милутин

ра и мирните патриарх Павел призова в тези тежки дни за Православията и страните ни да пазим най-напред душите

ки присъстващи и поднесе като дар за факултета богословска литература на сръбски език. Деканът благодари сръ-

ЗА „СЪВРЕМЕНОТО ПРАВОСЛАВИЕ“

Идването на болшевиките на власт е ознаменувано с началото на нова епоха в живота на Православна църква – епоха на гонения, преследвания и смърт. Михаил Новоселов е бил един от първите защитници на Църквата в това трудно време. Затова и натискът от страна на властта спрямо него е много силен. От 1923 г. до 1928 г., когато е арестуван, Новоселов създава книгата си "Письма к друзьям". Това е време, когато съвременната от страх Русия е потънала в гробно мълчание, а за проповядване на християнската вяра човек можел да заплати не само със свободата, но и с живота си. Сега е трудно да бъдат установени конкретни адресати на тези писма, но това със сигурност са били хора, които не са излезли да правят съвкупната си с Църквата и вярата възприемчивостта на властта и времето. В първото писмо, части от което публикуваме в няколко последващи броя на "Църковен вестник", Новоселов споделя със свои приятели мисли за Църквата, почерпани от писмата на загиналия през 1914 г. княз Д.А. Хилков, който преминал в своето духовно развитие (както и самият М. Новоселов) от "ярък толстовит" до горещ защитник на църковността.

Сега мога да отговоря на въпроса, какво представлява "съвременното Православие" от гледна точка на учението на светата, съборна и апостолска Църква Христова.

Бих попитал г-н г-жа: какво разбирате под думата "организъм"? Само един организъм ли имате предвид или разбирате "организъм"? Понякога ли не е възможно представа за християнската община като орга-

низъм? Ако не ви е позната, то нямаме право да приписваме на тази организация името Църква, защото това поражда единствено недоразумение. По-добре да я наречете партия, общество и т.н. Такова въпросът ви "Прилича ли днешната православна партия или община на древната християнска организация?" би прозвучал по-точнее. И аз бих отговорил: "Не, ни най-малко не прилича, защото..."

Но ако има изходът от Благосветието и признаем, че Църквата е именно Църква – храм на живещия в нея Св. Дух, Тело Христово и живе организъм – представяте ни се променят и въпросът губи смисъл, защото всъщност въпрос не съществува.

Та напът Църквата – това е живот в Христа на милиони хора. Кои не дава основание да мислим, че животът в Христа на тези хора не е онеми, който са живели членовете на Телото Христово в древността? Като изходим от този въпрос, ще разберем защо е неуместно да се отделяват вярата и Църквата с нейното ръководно тяло – синода или "група архиереи" (Второто коринфийско писмо на апостола – Д. А. Хилков е говорил за някои действия на Синода, "осакърваност" според него светоста на Църквата и (подорващи нейния авторитет. Бел. е на М. Новоселов) Ако Христос е дошъл да основе на земята не организация, а да даде живот на един висш организъм, то товага делата на множество недостойни монаси не могат да унижат делото Му.

Такава забележка винаги са правила, правят и винаги ще бъдат правени от **оудеяствителите** – т.е. от рационалистите. Те са казвали и казват на Христос: "Тези ученици са нечисти..."

На това Христос винаги е отговарял, отговаря и ще отговаря! Да съжалеете, това е така, но тъй като **се живи**, ще се очисти от нечистотата си.

Ако вземем за критерий вечния живот, то Църквата Христова въпреки греховността на нейните земни членове, въпреки цялото безразличие на делата им, е нещо много по-голямо от всяка земна организация в съвременния свят, колкото и образцова да е последната. Толстой също разбирал това в мигнута на просветление и използвал заимстване към разпнатата жена, която викала потънала в мълчавия, тя **полага** и **извършва** делото на **живот** в Църквата Христова, в този жив надвременен организъм.

Ако Църквата Христова е живо Тело на Хрифта, то не ни можем да я хулим заради греховете на недостойни монаси и митрополити, по същия

начин, както не можем да обвиняваме Спасителя за това, че е обущал с митаря, грешници и блудници. Митарите и грешниците, които следват Христос, навярно биха "божни". Но не бива да приписваме тяхната болест на Лекарят, т.е. на Христа, на Неговата Църква. Житейска практика е, разбира се, важно, но няма Църквата мълчи за тези явления! Няма кой да се мисли, че няма "праведни" църковни служители? Та нали Истинският духовен живот не е видим. Видим са само **механизмите**. Затова не бива да се учудваме, че на пръв поглед не виждаме чудеса и знамения. Трябва да се вгледаме и тогава ще бъдем поразени от тяхното "изобилие". Може би формата няма да е тази, която ние очакваме, но несъмнено ще ги открием. (Бел. на Новоселов.)

Ще завърша с думите: "днешно Православие" няма и не може да има. **Православие** е едно и неизменно.

То винаги е било, е и ще бъде едно.

Телото Христово е едно и неговата същност не може да се промени. А пък натовата на Истината винаги се е съхранявала и ще се съхранява в това Тело.

От кого се състои Църквата?

Никога не може да каже за даден човек – този човек е спасен. Но може да се твърди с известна доза сигурност, че ако човек сам отхвърля вечния живот, то по всяка вероятност и в нечистотата няма да се твърди това със сигурност също не е редно, защото тази тайна е лична тайна между човека и Бога. Така изглежда и у нас Православна църква. Николай Православием не е твърдяло, че то или видната Църква може да **гарантира на когото и да било** вечен живот. Това проповядва католичизмът. Православнието учи, че всичко зависи от личните отношения между Бога и всеки човек.

Свършено върно е, че Телото Христово е покрито с рани. Но когато Христос викал на Кръста, в тази гледка също не е имало красота и привлекателност.

Църквата Христова се състои не от здрави, а от болни хора – и така и винаги бива. Това съществува и в света, и то основателно. Защото от гледна точка на закона на благосветието, това е **неизменно**.

Законали на благосветието има свои критерии и своя мярка. Тази мярка е "праведността", изпълнение на закона, нравствеността.

Различна е мярката на закона на благодатта. Той не отмени благосвет-

ието или нравствеността, но според него те са нещо второстепенно. Грешникът и блудницата не може да принадлежат към Иерусалимския храм. Но към храма на Телото Христово могат.

Законникът казва: Ти си – митар, грешник, блудница, аз не мога да те приема в моята организация. И ако Църквата беше само организация, то ти би твърдила също, че Христос обаче не постъпил като законника, защото изхлудил не от закона на благосветието, а от закона на благодатта.

Той видял сърце Себе Си митар и му казал: "Тръгни след Мен. Стани част от Моето Тело. Аз имам сила да те въздържа и спася. На Мен не са ми нужни дела по закона, Аз те приемам и без тях. А когато стъпиш част от Мен, Аз ще заживя в теб и ти ще започнеш да вършиш Моите дела. **до колкото се отрече от себе си,**"

Всички апостоли единодушно свидетелстват за това.

В този смисъл е и твърдението, че силата Божия в немощ се проявява. И ако развличите, ще разберете, колко съблазнително е било тази проповед за законниците и заш митарите, "покрили с нещии", които нито не можели да кажат за свое оправдание, следвали Христа, и се преобразявали. И невидимо се очистиали от болестите си.

Рационалистът, склонният към мистицизма октант и православникът християнин по различен начин разбират личната греховност.

Единствената грижа на рационалиста е да "очисти себе си", т.е. той, съзнателно или не, вярва, че може да се излекува само и няма нужда от лекар.

Сектантите вярва, че е чист от грехове – те били умити от Христовата Кръв.

А православният християнин се моли: "Господи, биди милостив към мене грешник!"

Нека си спомним думите на преп. Ефрем Сирийец: "Църквата Христова е Църква на каещите се, тя е Църква на погиващите", т.е. на съзнаващите своята греховност и на търсещите спасение. Светците съзнавали своята греховност и горещо са каели, на-двайвай си са спасение, като водели безмилостна борба със своите отгрети при съдействието на божествената благодат, помняйки, че "Църквата небесно населивши го град" (Мат. 11:12) и че, "който са Христоси, разплати са глътта си със страстите и похотите" (Гал. 5:24).

И? Писма к друзям! – НОВОСЕЛОВ
Превод Златина ИВАНОВА

КАТЕХИЗИС

то дело и опашването на човешките. Те се борят да подмлатят благосветителите хора изпаднали в различни средства и лукавства, да подкрепят благосветителите в безверие и в отстъпление от името от Бога.

Бог допуска тези действия на беговете до известна граница – както заради възпитаването на вярващите в борбата за придобиване на добродетели, така и за наказание на грешниците: "който прецудат на сатаната, за да се научат да не богохулюват" (1 Тим. 1:20). Т.е. св. ап. Павел отделно от Църквата недостойните и ги предава на сатаната, за да се възкупрят от това наказание. Също препоръчва на коринтските християни за един грешник: "да го продадете на сатаната, за омамолюване на глътта" (1 Кор. 5:5), т.е. нека го отрупат от Цър-

квата, за да се накаже и изчисти по-рано Телото му, та грешникът да по-мърде от това наказание.

Трябва да се подчертае, че човек блудогрешен на своето самостоятелност и свобода на волята си може да се противопостави на изкушението на дявола с молитва и бдителност, при помощта на Бога и благодатта от тайнствата на Църквата и.

Сатаната не може повече да се покае и да се върне при Бога. Силата му ще бъде унижована при Второто пришествие на Господа, когато и беговете ще отидат на вечна мъка. Беговете са съставна част от цялото християнско учение. Защото според Священното Писание Иисус Христос дошъл на света да унижови делата на дявола, Съществуването на беговете е предпоставка за възможността на

спасението на човешките. Трябва да отбележим, че човек не е станал тол от само себе си, а с подбратта на беговете, които са главният извор на злото. Затова и може да получи възкупление и спасение в Христос: "който прави грех, от дявола е, защото открял време давай съгрешава. Затова се и вил Си Демон, за да разруши делата на дявола" (1 Ион 3:8).

Следва

БЪЛГАРИНЪТ ЕФРЕМ И ИЗБИРАНЕТО МУ ЗА ПАТРИАРХ НА СРЪБСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА

Важен момент от църковно-културните отношения между български и сръбски и пренасянето на философите идеи на иконостаса от България в Сърбия през втората половина на XIV в. представляват животът и дейността на патриарх Ефрем. За него в сръбската история е писано твърде малко, а в българската почти нищо.

Смислен извор за живота на българина Ефрем — иконост и отшелник, е житието, съставено от негови учени Марко Печки (епископ Марко). Ефрем се възхвалява два пъти на сръбския патриаршески престол и се проповява не само като мъдр църковен коричник, но и като даровит книжовник. От житието узнаваме, че с. патриарх Ефрем е роден в пределите на Търновската българска държава, по времето на българския цар Михаил Шидимир (1323—1330), на византийския Андроник II (1282—1328) и на сръбския Милутин (1282—1312). Произхожда от свещенско семейство. От младия Ефрем произлиза голяма склонност към иконостски живот и след време приема монашески чин в България от стареца Весилий в манастир, чие име не е споменато. Замонашестването му става, когато навършил пълни двадесет и три години. Мнътата за пребиваване в Са. Гор, като най-голям културен център и идеал за монашеско подвизване по онова време, не е чужда на младия инок и скоро той се озовава там. Най-напред пребивава в Хилендарския манастир, където вероятно ще да е имало и други манастири от български произход, но за които няма завета илимаме никакви сведения. Освен житието, други свидетелства за пребиваването на Ефрем в Хилендар манастир. Не знаем колко време продължава престоят му там, нито пък дали Ефрем е хилендарец. Само по себе си това е важен момент, илюстриращ в известна степен добрите църковни отношения между двата славянски народа — българския и сръбския. Житието ни подсказва, че Ефремовото отиване в Хилендар не е случайно. Той заминава за Атон, ръководен от желанието си да бъде именно в Хилендар.

След като прекрива известно време в Хилендар, Ефрем обикаля своите горски манастири и се посвеща на издиганите в тях храмове. По това време преселва за обитаване от негови сънародници Зографски манастир. Живуващ за уединен отшелнически живот, което е съвсем характерно за монасите-иконоисти, скоро той се отправя към светия Атонски връх, където прекрива няколко години в безмълвие, като приобщава към себе си съмиш-

леници — ученици. Иконостакта акселава на отшелника е нарушена от купенето на агаряните и откуз, звездно с иконостас учениците си, той се озовава на някакъв остров. Там става игумен на манастир. Името на този манастир не се споменава в изворите.

В съборната и велика църква на Печката патриаршия получава благословение на първия сръбски патриарх Иованкий (1364—1364) да се засели в Дебанския манастир. Присътането на Ефрем в Сърбия ще да е станало вероятно през втората половина на 1346 г. и не по-късно от 3 септември 1354 г.

В Дебанската пущина Ефрем прекрива много години в иконостасно управление, заедно със сподвижниците си Авраам, Спигридо и послушника Илия Това са смилните години след смъртта на патриарх Иованкий (3 IX 1364 г.) и смъртта на цар Душан (20.XII.1355 г.). Следващият престолостан на Сръбската православна църква патриарх Сава IV (1354—1375) премества отшелника на по-сигурно място, в т. нар. Ждрело, близо до Средна гора. Килията навърно е в някоя от пещерите, намиращи се в диоцеза на Печката патриаршия. Тъй като Ефрем прекарва в безмълвие много години, а е избран за патриарх след смъртта на Сава IV, можем да предположим, че скоро след Савиното възкачване на патриаршески престол, навърно в 1356 или 1357 г., ще да е станало и преселването на Ефрем от Дебани в Ждрело. Монашеските подвизи на българина-иконост не остават скрити, те все повече привличат монаси от околните манастири, а пustinнички идеи да се научат от него. Това близо двадесетгодишно пребиваване в Ждрело е време, изпълнено с живи контакти между стареца Ефрем и патриарх Сава, който често идва при него, за да беседа по душеполезни въпроси. Ефрем може да е бил избран за патриархът си с целта не просто е избран обикновен отшелник, отдал се на монашески подвизи, а с отговорност на патриаршески му ранг обременен духовник, преминал през школата на иконостакта.

Ефрем идва в Сърбия и е приет като светогорски духовник, хилендарец, бивш игумен на манастир в Бял пазир. Преприказването в Хилендар, обождаването на останалите светогорски манастири и най-вече продължителното престояване в подножието на ардомониите връх Атон му дават възможност да се запознае по-отблизо със сръбски монаси, а след това да тръгне от България за Сърбия. Сръбската църква в лицето на своя престолостан го приема

извънредно топло и благославя възелването му в Дебанската пущина, а това показва, че в Сърбия Ефрем не е непознат личност.

След смъртта на патриарх Сава (1375 г.) се поставя въпросът за избора на нов патриарх. За патриаршеското място има твърде много и амбициозни кандидати. Знаем, че сръбската държава, след големия подем при Стефан Душан, при наследството му се разпада на няколко отделни държави със самостоятелни владетели. Всеки от тях иска епископът на неговия край да бъде избран за патриарх. Княз Лазар, в споразумение с Джура Балшич, свиква събор в Печ, за да избере престолостан на църквата. Присъстващите на събора митрополити, епископи и игумени на манастири са в недоумение кога да изберат и в "бурята, завладела събора, молила Бога да не допусне да бъде избран син, който мълчавно и безаромно дръско се стреми към това". Най-сетне съборът избира стареца Ефрем, който като чужденец не попада във възгоряжка на обсъщаваната между отделните владетели. При интерпретацията си до близок 65-годишен, а в таква зряла възраст човек е умен и трудолюбив по отношение политическия авторитет. Все пак изборът на патриарх Ефрем не е случаен, а е заради проявена от него своя духовност, като достоян с живота, делото и светогора си.

От всичко това заключаваме, че сред големите сръбски духовници не е могло да се намери кандидат за църковен престолостан, а е избран българинът Ефрем да стане престолан на с. Сава, и то само два века след като Сръбската църква е станала автокефална. Изборът е проведен на 3 октомври 684 година (1375).

Княз Лазар не могъл да тръгне самостоятелно раздор между Сърбия и църковен престолостан, а е избран българинът Ефрем да стане престолан на с. Сава, и то само два века след като Сръбската църква е станала автокефална. Изборът е проведен на 3 октомври 684 година (1375).

Управлението на патриарх Ефрем се характеризира с упорита борба срещу еретичите и техните учения,

както и със задълбочаване на съгледите се вече добри отношения с Константинополската патриаршия. Управлението на патриарх Ефрем се характеризира с упорита борба срещу еретичите и техните учения, както и със задълбочаване на съгледите се вече добри отношения с Константинополската патриаршия.

След 4-5 години патриарх Ефрем пославя да се оттегли поради старост и слабост и мнози сръбски владетели и църковни събор да се борят от тази мисъл и многоотговорно на дълността. Молбата и мнотието на патриарх Ефрем били уважени и той, около 69-годишен, се оттегля. Към 1379 г. по негово препоръка за патриарх е избран Спигридо.

Патриарх Ефрем отива в Дунавския църковен манастир "Свети Архангел" до Тимарец, където живее в 9 години. Там в 1387 г. инок Николка гише своя теория "по времето на господаря и учител бившия патриарх Ефрем". В тази обител го заварява решителната битка между сръбите и турците (15.VI.1389 г.) на Косово поле, където загива княз Лазар. Два месеца по-късно (на 15.VII.1389 г.) умира и патриарх Спигридо. Поради турското настъпление не е било възможно да се проведе избор за нов патриарх. В този важен момент бившият патриарх Ефрем, помолен от клирици и миряни, не остава в неволя двавостваща Сръбска църква. Визиджийска нуждата и, светилният не молч да откаже на своите духовни чедя и отново заема престолан, на който светилният до 1392 г. В същата година или в началото на следващата млада Стефан син на княз Лазар, свиква събор, на който е избран за патриарх Данило III. Патриарх Ефрем се завръща веднага в любимата си Печка пущина, където още няколко години продължава работата си, изконостасно управление и училна дейност. Той не прекарва врътките си с патриаршата. Патриарх Сава V, наследник на патриарх Данило III, който междувременно умира, посещава с клирици си Ефрем, за да беседа с него по духовни въпроси. На 15 юни 1400 г. отшелничът умира и като един от най-известните иконостасни монаси в историята на патриарх Сава V и целия църковен живот, в присъствието на народа и пustinнички, по подобрява за свещи и заслугите му начин. С иконостас и кандила талото му е пренесено в патриаршеската църква в Печ.

Църквата почита паметта му на 15 юни.

Анела КРЪСТЕВ

БЪЛГАРСКИ ЦЪРКВИ И МАНАСТИРИ

МАНАСТИРЪТ „СВ. НИКОЛА“ В АРБАНАС

Никола, сузшен в малка пещера от южна страна на с. Арбанас. Оттук се открива поглед към старопоморския Арбанасград с негови Царевци, към новите анушетици сгради на Велико Търново, към сръбната лента на река Янтра, обгнална в претрещка фантастична българска град.

Летоброането на манастира "Св. Никола" започва по времето на Асеневото управление на Царевград-Търново под османско иго не поощаващо и манастира — изгрян в пещерата, потънал в забвение. И така цели три века

Рожки, игумен на Преображенския манастир, го възстановил. Пожар и разруха налагат ново изграждане, когато е подготвен и параклият "Св. Илия".

Полирият Атанасий от Арбанас бил родолюбив човек. През 1735-о лето той помага да бъде обновения църквата. Но по-късно — дали заради това, дали заради обвине-ния да участват в заговор срещу султана, той е погубен от турците.

Курджийската нашествия в края на XVIII в. разоряват отово манастира. При десетилетия по-късно родолюбивият отец

Затова рядко в църковната живопис. Вншният вид е богатостта от цветни форми, а вътрешният — изобразеността на лицата на светците, пиевстващата архитектура ажурност на дърворезбата.

Разнообразието от авангардни и житейски сцени, изобразените крепости, къщи, кути и хора, всички в овежи и ярни протрети, са силно впечатлителни и държавни манастири да бъде забележителен храм, а вътрешният — изобразеността на лицата на светците, пиевстващата архитектура ажурност на дърворезбата.

Степнолицето са изключително със сюжети от Евангелието, срещани

Кака ефирна бродерия и изваля рижата на неизвешане ребарът. Сутрешно му днего е вдълбано в дървото по невоероятен начин библейски сцени, всички на растения, цветя, листа. Вградени в него икони на светци,

воини, книжовници допълват очарованието на това пленително произведение на изкуството. Заслужава си да бъде целенат архивоведната ржка на ребарът! Тази прелесть е съхранена в старинния манастир "Св.

ПЪТЯТ НА МОЩТЕ НА СВ. КРАЛ СТЕФАН МИЛУТИН ОТ СЪРБИЯ ДО СОФИЯ

Сръбският крал Стефан Милутин Урош II управлявал в размирния епохен. За да запази границите на кралството си, той воювал, но се сродил със селски владетели, както и с българските владетели на Видинско-драспанско Милан Шиман, провъзгласил го български цар. На него дал жена дъщеря си Неда. Подобно на с. цар Давид от Библията история, той имал нещастие да воюва и със сина си Стефан Дечански, който излянал пролив него, но той го пленил и изпратил при Търстия си – Византийския император Андроник. Тук, както се го ожеждали, на се пожелавали да го ослепят, но впоследствие зрението му се възвърнало и той прогледал.

По поредна крал Стефан Милутин, който стъпил на престола, дал пред Бога обет да съградя толкова църкви, колкото годни са църкуе. И удържал на обещанието си: изградил 42 църкви и построил толкова църкви и манастири. В Бянос е крал Пандар, Сърбия, построил така голем манастир на името на св. архидякон и първомъченик Стефан. На Св. Гора в Хилендарски манастир построил кула с храм за защита от пиратски нападения. Изградил църкви и в Цариград, Сюрюк, Иерусалим, Където зардари и страннишеници да покланят славния. Златото и среброто за него били само средство за благоговение и украса на църквите. Той

бил милостив и затова бил обичан и мил на всички. Обителите се с христоски добродетели били неговичено църкви в славораборителността. "Баща на синовете, захрилик на онегардана, помощник на всички, намиращи се в нужда". По този начин с живота си оправдал кръвството си име Милутин, което презвече "мил, милостив". Църквата му име Стефан значи "дочка", а името Урош – "богат, изобилен". Така той оправдал и името си Боголюбован.

Почувствал крал на живота си, крал Стефан великодушно простил на сина си Стефан Дечански, който заел престола след неговата смърт. Простил се о всички и след изгаване и прочисте почивал спокойно на 30 октомври 1317 г. Тържествено бил погребан в основанието от него Бянос манастир. Увенчан с ореола на светост, мощите му останали негнани. Прогласил от Сърбоката православна църква за светец, славата му се попило по Балкански полуостров и в други православни сиви. След Косовката битка, на 15 юни 1389 г., мощите му били пренесени в рударското село Тренича и по негово усещане изградени там, по-късно (през 1460 г.) мощите му били пренесени в София. На път за София мощите престояли известно време в Цариград.

В София, наричана Орещец, първоначално мощите били погребани в църквата "Св. Панте-

Стефанос от манастира Манасица в Сърбия

Слика: Стефан Борисова

лаймон", намразва се тогава в протония двор на митрополита, където сега е сградата на Богословски факултет. Бидейки на големия почит, една нощ мощите на св. Стефан Милутин тайно били пренесени в манастира "Св. Кирил и Методий" на Попин планина, за да се запазят от нахалните в страната разбойнически орди на Пазвантопу. По незначителни главлата на сегашна по пъти изчезнали. Бог прославил светостта си много чудно извършил, които станаха пред неговите мощи в ма-

настрия, така че започнали да по нарекат манастира "Св. Край". През 1883 г. мощите на св. крал Стефан Милутин тържествено били пренесени отново в София в катедралния храм "Св. Неделя". Поставени били около централните двери пред св. олтара, а в оровете реобнована релка и страни пред кинжолите двери, за да се даде възможност и по време на богослужения по спешност място да се вземат мощите пред тях. В ония години благочестивият народ идвал от близки и далечни села и градове на молитва пред нетленните мощи на св. крал Милутин и в изпълнение усърдите проби получавал изцеления от разни недъзи. Свещетел се пожелвал с такава голема почит, че дори и поробителите можадари, които минавали край тоя храм, отдръпвали почит, като сваляли със съзнание, че там са мощите на светеца.

Обстоятелствата, че до последните години преди тогояларини строи и църквата, и гилонци пред нея народ с името на големия почит, се наричавали "Св. Край", показва с каква благоговейно се пожелвал тоя светец срад благочестивия български народ. И сега хората се пълни ежественно от християни, отрупвали реклата на свещетел с дарове. То очакват чудотворна сила на светора да се проче дери при отсъствие на болните и страдащите, само с мощите надатими дими. Всич-

ко това показва, че действително милитиното заслужило място на св. крал Милутин пред престола на Всевъзвися е силно и действено. Неговата сила се дължи до големия степен и на това, че свещетел проживе и проявил голема любов и християнско милосърдие – добродетел, за която ще се въздаде всекиму, по думите на Господра Исуса Христа, в последния ден на Господра.

Сръбски граждани – духовници, богослови, общественици, благочестивци хора – екскурсионисти, идващи в София, считат за свои и религиозни, и патриотичен дълг да посетят катедралния храм "Св. Неделя" и там да поклонят пред мощите на св. крал Стефан Милутин. Това стори и сега Сръбският патриарх Павел заедно с последния дедо на сръбския архиепископ Стефан Савицкий. Нека пожелаем така да бъде и аналогично в заветуриване добрите връзки между двете славянски Православни църкви и дава народа, да обрз дръжвано в прелъва на Бога.

Т. ТРАПАНОВ

епископ ИЛАНДИОН

МИЛИ ДЕЦА

Камбаната

Между селските покриви кръста на църквата. Очите му гледаха ясно и чисто. Видя вкоцката черница в черковния двор и отпри поглед на черния кръст, що старичека на покрива на червата. Дълго гледа в тази посока, след това извика дръзката при себе си и ги попита:

— Да не ме тържете?

— Не търже, дядо Мило! — отговори му момиченцето. — Тате стиге с билоската кола да я докара от града.

— Много ли е голяма камбаната, Маричко? — и дръзко попита да я погледне.

— Много голяма! С веригите си я окачат на черницата.

Детско гласове се разнасяха из селото. Петьо и Маричка изтичаха на улицата и отидоха да посрещнат камбаната.

Дядо Мило бе сам вкъщи. Опила се да се раздвижи и да тръгне към улицата, но краката му се подхлъзна и оиде на пазу на земята. Отново опря гръб на крушката и се замисли. Вработната чурулика в ошедити дървета, а пичелите бръбчаха над черватите. Солето бе тихо и нежно над него изгиздреше на силе колорина забрда. Червата бе наблизо, но за дядо Мило тя бе на края на света. Мило му се искаше да тръгне, да стигне до големата черница, да опре гръб на дънера и да до-чка камбаната. Шом я свалят от колата и я окачат, той ще я чуею с тожката си, за да я чуе посто...

В ушите му зазвуча далечен звън. Той наостри слух и дига сам към небото. Ушките не видоха, но в ушите му чурият звън се засилеше и го караше да си помисли. Листовицата мина под колните на крушката. Дядо Мило клекна, оплони се и повече не чу далечния звън. Нагаждащо уху ту на една, ту на друга страна, но нищо друго оскан бръмченето на пичелите не допяваше. Димчич му заклати гъвка и въздъгна. Реката му стисна здраво

тожката и той пак се олита да върви.

— Ще идя, на ако ще да умра!

— Тате, къде ще идеш? — попита го дъщеря му, която току-що бе се върнала от градината.

— Днес ще докара камбаната.

— В черквата ли искаш да идеш?

Дъщеря му го грибичи, той се облекри на рамното и я бавно тръгнаха към черковния двор. Дядо възвяха, докато измизнат къси път.

Дядо Мило се стегли от дъщеря си в се хвърли към черницата, опря се с ръце на дънера и я забучи чело в кожата й.

— Ти си крива, вика, за ще отиде тук!

— рече дядо Мило на дъщеря си.

По-късно в двора нахлятаха кола и направиха кръг около черницата. Заскрич кола и след малко близо до черницата спри билоската кола. Десетина души забилоската колата, дойде и дъщеря му, все ки се залепна в камбаната, но никой не обърна внимание на дядо Мило. Разривката биволете, докосяха вериги, разбиха дъбли дървета и веднага се заловиха да свалят камбаната.

Дядо Мило се изправи и застана зад селитите.

— Полека, да не изотвърте!

Селитите нагрянаха миши, зачервиха се и с мъка свалеха на земята. Дядо Мило погосна с тожката, чучена я и продума:

— Истинска камбана! Сега ще я слушате всички хора по нивите! Няма ли да я окачат, искаш при да чука!

— Много искано, дядо Мило!

— Не се бързай. От три години чакам!

— Какво чакаш?

— Колата умра, камбана да удари за мене!

Звънзвяха я о желени вериги и с

Дядо Мило бодуваеше от три години. Не беше тежко болно, но не можеше да ходи свободно и затова по-голямата част от дния прекарваше на легло. Междо си наред той изминаваше с мъка всеки ден път от леглото до питея на градината. Като опомнеше да се добере до кашлица на крушата, притиснае ръка, заварява се за път, туреше тожката си в усмивка гласеше и нудите дървове и към светлите ралчици.

Един горелен ден в дядо Милския двор вкоцка две дечича – момче и момиче, а бега до се пазят от кучето, приближика къщата и удрикоха по ръбете на отворената й врата. Дядо Мило не можда да ги познае кои са, но шом ги види да стигт пред къщата врата, изприви се, облясна се на крушата, за да не падне, и им извика:

— Да, дечича, кои сте и кого търсите?

— Дечата се обрънаха, отстраниха се от вратата и се обвиха към дядото, усмихнаха му се:

— Тук ли са Митко и Нешо?

— Няма ги. Отидоха с майка си да чистят големата градина. За игра ли ги дирите?

— На нас не си се играя. Ние сме Петко и Маричка. Няма деси се докарат камбаната, та да отидем при я посрещнем.

— Кои камбана ще посрещнете? — учуди се дядо Мило.

— Нашата камбана, черницата!

Дядо Мило извърна глава, задри

мъка и окачана на ниския дебел клон на черницата. Селитите се отдръпнаха настрани и забърсваха петите си пиди. Дядо Мило се задържа на краката си, прихлупи няколко крачки свободно, без да залитне, успевши едновременно да дръжне го силно и носен заше изпълни църковния двор.

— Паа, паа... — и гласът на дядо Мило се изгуби в гълталия звън.

Проча езика на камбаната и бега до се поддържа на тожката си, тръгна да си ходи.

— Дядо Мило ходи бже тожката! — извика едно от дечата.

Свещеникът, който видя, че болният дядо Мило пристъпва без тожката и чука да помощ, приближи се до камбаната, успевши едновременно и да свали бавно, тържествено. Селитите свалиха шапки, обрънаха се на изток и се закривиха. Дечата се смриха, дръжика личици към небето, задриха в силното небе чудния звън на камбаната.

Кост. И. ПЕТКАЛОВ

Из св. „Християнин“, кн. 1, 1940 г.

